

■■■ ANGYALFÖLDI ÖRKÉNY-ELŐADÁS ■

Egyiptom, Tunézia, Ausztria, Szlovákia, Románia, Ukrajna (Kárpát-alja) és természetesen Magyarország. Országok, városok, zsúfolásig megtöltött színháztermek, a társulatra, a balkáni „ismeretlenségből” jött szerény művészekre rácsodálkozó, az elismerésben, a tapsban nem fukarkodó közönség. A most jubiláló Újvidéki Színház együttesének rangját bizonyítandó, erősítő vendégjátékok, amelyekről, úgy érzem, ebben a rendhagyó évadban, nem lenne szabad megfeledkezni.

A siker jóleső melege mögött azonban sok minden ott volt. Ott volt például az újvidéki Szerb Nemzeti Színháztól „örökölt” (kiselejtett) rozoga autóbusz, amelyet népszerű művésznőnk, Romhányi Ibi „trógernek” keresztelt el, és amely bizony mellőzte mindazokat a tulajdonságokat, amelyek esetleg arra utaltak volna, hogy egy „igazi” társasgépkocsiról van szó, de ennek ellenére az „impozáns” tróger sohasem hagyta cserben a társulatot, büszkén dőcögött vele, pöfögött, rángatózott, füstölt az említett országokon keresztül (Egyiptomot és Tunéziát kivéve), és tanúja volt annak a határtalan lelkesedésnek, akarásnak, amely sohasem engedte meg, hogy a messziről érkezett kis csapat félénken, valamiféle kisebbségi érzéstől vezérelve lépjen a közönség elé. Ellenkezőleg, poggyászukban mindig ott volt valami, amire felfigyelt a közönség, a szakma. S nemcsak a merész mondanivaló megfogalmazása, hanem annak kemény, egyértelmű közlése, nem egy esetben nemcsak meglepte, hanem egyszerűen megdöbbentette a nézőt.

Csaknem tizenkét évvel ezelőtt, 1986 októberének utolsó napjaiban egy ilyen bátor, az akkori magyarországi nézők számára talán szokatlan hangvételű előadással utazott fel Budapestre az Újvidéki Színház társulata. Örkény István *Forgatókönyv* című művét mutatta be az angyalföldi József Attila Művelődési Ház színháztermében. Már maga az a tény, hogy az újvidéki együttest az Angyalföldre „irányították”, sok mindent sejtetett! Mindenekelőtt azt, hogy kényes darabbal, témával érkeztek a magyar fővárosba, mert ugye az Örkény-darab „figyelme” 1949-re, a koncepciók perекre (közelebről a Rajk-perre) és aztán az 1956-os eseményekre irányul. Léven pedig hogy az újvidéki társulat 1986-ban, tehát az 56-os történések harmincadik évfordulóján kívánta bemutatni a *Forgatókönyvet* a magyar közönségnek, érthető volt, hogy a szívélyes fogadtatás, legalábbis a hivatalos részről, elmaradt. Egyébként már a vendégjátékot megelőző előkészületek folyamán is gyűrűztek a gondok. A legnagyobb problémát a játéktér meghatározása jelentette. A fővárosi színházak nem siettek vállalni

a vendéglátó szerepét, aztán végül is megoldva a gordiuszi csomót, Angyalföld fogadta be a *Forgatókönyv* társulatát.

Nem is kell mondanom: a fővárosi színházi szakma azon az estén ott szorongott az angyalföldi Művelődési Ház színháztermében. Egyértelmű volt a siker, amely nemcsak a társulat nagyszerű játékának, hanem Lyubisa Georgievszki macedón rendezőnek is szólt, aki az Örkény-művet sajátos módon értelmezte és fogalmazta meg annak üzenetét! Egyébként Lyubisa Georgievszki (ma a macedón politikai élet egyik legjelentősebb személyisége) rendkívül erős szálakkal kötődött az Újvidéki Színházhoz (ő rendezte Jordan Plevnes „R” című drámáját is), becsülte, nagyra értékelte a társulatot. Az angyalföldi előadás után, a magyarországi szakma elismerésének özönében nem is győzte hangsúlyozni, hogy az újvidéki társulatban azonos gondolkodású művészekre talált, olyanokra, akik vállalni merik az újat mondással járó kockázatot.

Ennek az angyalföldi előadásnak volt egy nem várt prologusa: Ábrahám Irén az előadás napján rosszul lett, kórházba kellett vinni, úgyhogy kérdésessé vált az előadás megtartása. A színészek azonban vállalták a cseréket, a kockázatos „beugrásokat”! Két és fél órával az előadás előtt kezdődött a „mentési” akció, a részpróbák. A színészek megmentették az előadást!

Mozaikok a jubiláló Újvidéki Színház életéből. Mozaikok, amelyek a maguk módján példázzák egy kis társulat tartását, helytállását.

Magyar Szó, 1998. június 6.

